

Тоцька С.І.

Запорізький національний університет

**РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА НА ТЕРИТОРІЇ М. ПОЛОГИ
(ЛЮТИЙ 2022 – ЛЮТИЙ 2023 РР.)**

У статті здійснено спробу дослідження подій російсько-української війни на території м. Пологи протягом лютого 2022 – лютого 2023 рр. Адже на сучасному етапі розвитку історичної науки посилюється інтерес до дослідження російсько-української війни. З лютого 2014 р. росія здійснила напад на територію України та анексувала Крим, Донбас. 24 лютого 2022 р. відбулося повномасштабне вторгнення російських військ на територію всієї України. Саме з лютого 2022 р. на території м. Пологи, одного з районних центрів Запорізької області, почалися підготовчі процеси до війни, а з березня 2022 р. військові дії, адже саме через м. Пологи всі місяці повномасштабної війни простягається лінія фронту. Важливим є дослідження проявів російсько-української війни на території м. Пологи, як одного з ключових міст запорізького напрямку. Актуалізація полягає в ретельному та негайному вивченні питання та перебігу російсько-української війни у м. Пологи як складової загальнодержавного явища, адже війна посилює небезпеку не тільки всередині України, але за її межами, створюючи дисбаланс сил на європейському континенті. Сучасна російсько-українська війна стала поворотним моментом новітньої України, нації. Ми творимо нову історію, а отже творимо нових себе; модерну, європейську державу. У статті досліджено російсько-українську війну в м. Пологи. Встановлено хроніку подій (лютий 2022 – лютий 2023 рр.) Визначено етапи війни у м. Пологи та Героїв російсько-української війни з м. Пологи (лютий 2022 – лютий 2023 рр.) Зроблено висновок про специфіку перебігу подій російсько-української війни на території м. Пологи. Визначено її особливості. Вперше зроблено спробу комплексного дослідження року окупації під час російсько-української війни (лютий 2022 – лютий 2023 рр.)

Ключові слова: російсько-українська війна, росія, агресія, Пологи, Україна.

Постановка проблеми. У лютому 2014 р. росія здійснила вторгнення на територію України, анексувавши Крим, потім захопивши Донбас. Гібридна війна між росією та Україною тривала до 24 лютого 2022 р., коли відбулося повномасштабне вторгнення російських військ в Україну, всупереч міжнародним нормам права та звичаям ведення війни. Маємо актуалізувати питання російсько-української війни, та її гострої фази, починаючи з лютого 2022 р., через неоднозначну інтерпретацію російською історіографією військово-політичних та економічних подій, що відбуваються на території України, причин агресії росії проти України і т.п. Актуальність полягає в розумінні та сприйнятті важливості вивчення російсько-української війни у тому числі й у м. Пологи, як одного з ключових міст запорізького напрямку, допоки пам'ять сучасників не зазнала трансформації.

Аналіз джерел та останні публікації. На сучасному етапі розвитку історичної науки посилюється інтерес до російсько-української війни. У науковому колі дослідження проблематики

війни відбулися у трьох ключових напрямках: доробки українських, зарубіжних та російських дослідників. В. Василенко у роботі «Російсько-українська війна 2014 р.: причини, перебіг та політико-правові оцінки» засудив дії росії проти України [2]. Професори Ф. Турченко та Г. Турченко у праці «Проект «Новоросія»: 1764–2014. Ювілей на крові», розглядають передумови появи у 1764 р. проекту «Новоросія» і спроби його реалізації [11, 12]. Я. Верменич у роботі «Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України» аналізує думку американських та європейських аналітиків та наполягає на трактуванні війни, як штучної, диверсійної, гібридної [3]. В. Смолій, С. Кульчицький, Л. Якубова у роботі «Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України» висвітлили поступове «захоплення» України ідеями «Русского мира» та протидію їм [14]. Серед зарубіжних дослідників виділимо роботу Ю.Фельштинського та М. Станчева «Третя світова: Битва за Україну», де показано російсько-український конфлікт, як передумову до Третьої світової війни з провокації

росії [13]. Російські дослідники: В. Журавль «Русский мир в Україні: проблеми і перспективи», Д. Данілов «Стратегія національної безпеки України: можливі наслідки російсько-українських відносин» видають статті у щорічному виданні «Современная Европа» [15]. І. Клямкін у роботі «Незаконна війна» показує Революцію Гідності, як причину прориву імперських планів в Україні, створення псевдо республік, «повернення» Криму росією стало обґрунтованим, зрозумілим явищем [15]. Отже, питання російсько-української війни на території м. Пологи не досліджено.

Джерельна база дослідження представлена фото та кінодокументами військового вторгнення російських окупаційних військ на територію м. Пологи. Для більш детального розуміння проблеми досліджено та проаналізовано нормативні документи (Стратегія національної безпеки України, Закон України «Про основи національної безпеки України», резолюція 2022 р. «Забезпечення засобів правового захисту та репарацій у зв'язку з агресією проти України») та інші. Використано матеріали місцевої та центральної періодичної преси, які дозволяють зрозуміти специфіку російсько-української війни на території м. Пологи Запорізької області.

Метою пропонованої статті є характеристика специфіки російсько-української війни на території м. Пологи (лютий 2022 – лютий 2023 рр.)

Виклад основного матеріалу. З 24 лютого 2022 р., м. Пологи готувалося до складного часу. Місто знаходиться на перетині важливих транспортних шляхів, зокрема траса Запоріжжя-Маріуполь, яка веде до Донецької області; сусідство Пологівського району з Великою Новосілкою, Вугледаром та Волновахою; розташування на території Поліг вузлової залізничної станції [9]. З ранку 24 лютого 2022 р. на кожній заправці створилися черги з автомобілів, які виїжджали з міста. Інфраструктура, магазини, лікарня, школи працювали протягом дня, окрім банків, які одразу припинили свою роботу [4]. Діючого мера міста Ю. Коноваленко окупанти примушували працювати на росію, але він відмовився, за що його тричі водили на розстріл [5]. З 24 лютого до початку березня 2022 р. полівці допомагали місцевій тероборні. 26–27 лютого 2022 р. на території редакції місцевої газети «Пологівські вісті» люди готували коктейлі молотова для того, щоб на трасі Запоріжжя-Маріуполь, яка проходить вздовж м. Пологи місцеві жителі з власних домівок «зустріли» ворожу техніку, а вояки Пологівської територіальної оборони змогли зупинити окупантів [9]. За

декілька днів до початку наступу російських військ на м. Пологи комунальники міста зняли всі дорожні знаки, щоб дезорієнтувати окупантів [7]. 2 березня 2022 р. під час оголошення повітряної тривоги в Запорізькій області військові підірвали мости, щоб окупанти не змогли пройти по новій трасі через села Вербове, Новофедорівку до м. Оріхова [6]. 3 березня 2022 р. загарбники почали штурм м. Пологи. До міста ворожі війська заїхали зі сторони населених пунктів Мелітополь, Чернігівка та Токмак. Перший бій, з 2 на 3 березня 2022 р. тривав майже 8 годин. Бійці Пологівської територіальної оборони не мали зброї, щоб повноцінно захистити місто, але довгий час тримали оборону, що дало змогу укріпитися м. Оріхову та м. Гуляйполе [9]. З 3 до 17 березня 2022 р. м. Пологи перебувало без зв'язку, інтернету, світла, води та газу – виникла гуманітарна катастрофа [4]. На початку березня 2022 р., коли до міста прорвалися окупаційні російські війська, частина містян пішли мародерити магазини, аптеки, все, що залишилося [9]. З 3 березня у м. Пологи окупанти розбомбили всі банки, банкомати, магазини, аптеки. Не залишилось жодного вцілілого ринку [4]. 4 березня 2022 р. через вул. Червону у м. Пологи російські війська почали стягувати техніку з бердянського напрямку. Місцевий мешканець мав необережність виїжджати на власному автомобілі в цей час зі свого двору, через що був розстріляний. У той же час росіяни розстріляли молоде подружжя з маленькою дитиною, яке з Києва приїхало до батьків в м. Пологи. Не було жодного зв'язку з зовнішнім світом люди вмикали радіо [5]. 6–7 березня 2022 р. відбувся перший масштабний обстріл м. Пологи. Окупанти били по місту з мінометів, РСЗВ «Град», «Ураган» та «Смерш». Під час обстрілу розбомбили центр міста, зруйнували адміністративні будівлі, в тому числі міську раду, районну раду. Окупанти переміщалися з місця на місце та з танків вибірково цілили в будинки, згодом стало відомо, що це були будинки людей, які допомагали територіальній обороні (готували їжу, робили коктейлі Молотова і т.п.), представники місцевих засобів масової інформації, родини атовців, підприємці тощо [6]. 14–15 березня 2022 р. російські війська провели обстріл частини житлових кварталів м. Пологи «Червоний висілок» під час, якого загинуло 20 мирних жителів та 12 військових підрозділу Пологівської територіальної оборони [7]. У березні 2022 р. до рук окупантів потрапили так звані «розстрільні списки», з якими бойовики шукали представників АТО, місцевої самообо-

рони, активістів з проукраїнською позицією, волонтерів і т.п. [4] 3 березня 2022 до лютого 2023 рр. окупанти селилися до пустих будинків місцевих мешканців [6]. Кожного місяця окупанти проводили ротацію. У травні 2022 р. до м. Пологи зайшли підрозділи з Донбасу, які відбирали у місцевого населення автомобілі. Найманці ДНР та ЛНР говорили, що вони прийшли «звільняти» мешканців м. Пологи від так званого «нацистського київського режиму», адже «Україна 8 років бомбила Донбас». Задля залякування місцевих стріляли по ногах людям, говорили, що «Україна вже ніколи не повернеться до м. Пологи» [5]. 7 травня 2022 р. підрозділи сил оборони Збройних сил України на території ПрАТ «Пологівський олійноекстракційний завод» знищили склад боеприпасів та техніку ворога [5]. Того ж дня, російські війська обстріляли ПрАТ «Пологівський олійноекстракційний завод», один з найбільших в Європі з виробництва олії, бюджетоутворююче підприємство міста. Відбулося загорання баків з олією, технічним маслом та топливом [7]. 8 травня 2022 р. росіяни знищили близько 20 власних автомобілів, бо відмовлялися їхати на лінію фронту [6]. 20 травня 2022 р. росіяни знову завезли військову техніку на територію ПрАТ «Пологівський олійноекстракційний завод», того ж дня, військові Збройних сил України за допомогою беспілотника Spectator та 2С7 «Піон» знищило нову техніку окупантів [5]. У травні 2022 р. на територію м. Пологи припинили пропускати українські гуманітарні вантажі [7]. 16 червня 2022 р. близько 19.00 було знищено частину ворожих військ на території хімічного заводу «Коагулянт». Горіло приміщення площею 600–800 м² [6]. Протягом липня – серпня 2022 р. у м. Пологи відсутній будь-який зв'язок та інтернет. До кінця серпня 2022 р. окупанти змінили плати на зруйнованих вишках зв'язку та з'явився російський зв'язок. У липні-серпні 2022 р., агресори проводили обстріли мирних кварталів Поліг, переганяли техніку з Маріуполя через Бердянськ та з Криму через Мелітополь, укріплювали першу лінію оборони, яка знаходиться при в'їзді до м. Пологи [7]. 3 1 вересня 2022 р. продукція завозиться з окупованих територій: Бердянська, Мелітополя, анексованого Криму. 3 жовтня 2022 р. жоден мешканець м. Пологи не може виїхати на підконтрольну Україні територію та навпаки [5]. 14 грудня 2022 р. артилеристи ЗСУ знищили окупантів на території автомобільної інспекції та одного з дитячих садочків у центрі м. Пологи. 17 грудня 2022 р. знищено розташування росіян на базі підприємства «Полі-

техніка». 20 грудня 2022 р. знищено російських бойовиків на території Пологівської районної центральної лікарні, пологівського універмагу та відділку поліції [6]. 28 грудня 2022 р. окупанти заклали вибухівку та підірвали пішохідний міст через залізничне полотно з центру міста до району «Червоного виселку», задля того, щоб місцеві мешканці не підіймалися на міст та не телефонували рідним, а на думку окупантів, щоб партизани не передавали інформацію українським військовим [4]. 13 січня 2023 р. російські війська здійснили обстріл центральної частини м. Пологи, поціливши у цивільні багатоповерхівки. Звинувачили у бомбардуванні міста Збройні сили України. 14 січня 2023 р. окупанти провели масований обстріл м. Пологи. Поцілили в магазин «Берендей» поряд з комендатурою, яка знаходиться на території Пологівського лісомисливського господарства [7]. 3 січня 2023 р. в м. Пологи в обіг введено російські рублі. Люди змушені їхати до Мелітополя чи Бердянська для того, щоб зняти кошти з банкоматів, а потім обміняти на рублі. Міняти доводиться, адже на ринку українські гривні не приймаються. У деяких магазинах, які відбудовані окупантами місцеві мешканці, продають екіпірування для російських військових, зброю та їжу [7]. 17 січня 2023 р. на території м. Пологи знищено казарму російських військ разом з особовим складом, в цей же час росіяни здійснили обстріл місцевого населення. 19 січня 2023 р. росіяни проводять обшуки будинків місцевих мешканців м. Пологи, при перевірці телефонів приділяють особливу увагу додаткам, де зображено українську символіку (Дія, Сигнал і т.п.), шукають канали у месенджерах Viber, Telegram. При виявленні цих додатків забирають населення на підвал та катують. 30 січня 2023 р. ЗСУ вкотре знищили ворожі угруповання та склади на території заводу «Мінерал» та на території видобування каолінових руд на території м. Пологи; цього ж дня російські бойовики здійснили обстріл цивільної інфраструктури м. Пологи та через засоби масової інформації звинувачили в цьому ЗСУ [9]. 1 лютого 2023 р. пройшла ротація російських військ, до м. Пологи завезено велику колону гусеничної та колісної техніки. 3 лютого 2023 р. на території м. Пологи розвішано синьо-жовті флаєри із зображенням жовтої стрічки та написами «Пологи – українське місто», «Не беріть російські паспорти». Протягом дня росіяни здійснювали перевірки телефонів місцевих жителів та домівок пологівців. Близько 17.00 вечора ЗСУ знищили ворожі склади

окупантів на території заводу «Мінерал», «Дніпрокераміка» [4]. 5–7 лютого 2023 р. росіяни на території Пологівського олійноекстракційного заводу спалювали тіла. 13 лютого 2023 р. протягом дня відбувалися обстріли цивільної інфраструктури м. Пологи росіянами та знищення ЗСУ ворожих складів та угруповань. По місту їздило близько 10 тентованих вантажівок з написом «Груз-200» та «Груз-300» [7]. 18 лютого 2023 р. до м. Пологи заїхали підрозділи федеральної служби безпеки російської федерації та російська гвардія для перевірки жител, телефонів місцевих жителів, у разі виявлення патріотів України проводили катування [5]. 24 лютого 2023 р., у річницю повномасштабного вторгнення російської федерації до України пологівці вийшли з плакатами про своє рідне м. Пологи з проханням деокупації у Польщі, Німеччині, Італії, Туреччині та у більшості міст України [7]. 3 березня 2022 р. у м. Пологи російські війська створили комендатуру (постійно змінюють її місце знаходження). При комендатурі є підвал для катування так званих «бандеронацистів». Хлопців, чоловіків, жінок та дівчат різного віку перехоплювали при перетині міста з району «Червоний виселок» до центральної частини та катували, змушували здати позиції пологівської територіальної оборони, ЗСУ, віддати зброю, військове обладнання, змушували розповісти, де в м. Пологи проживають азовці та айдарівці. 3 квітня до початку вересня 2022 р. пологівці змушені ходити до комендатури, адже там видавалися перепустки для виїзду з міста. Без перепустки неможливо було перетнути бодай один з блокпостів, яких по місту було близько 10. Під час отримання перепустки окупанти проводили фільтраційне опитування всіх членів родини, які намагалися виїхати з міста. В кінці серпня 2022 р. комендатура м. Пологи припинила видавати перепустки представникам освіти, лікарям і т.п., змушуючи останніх працювати на себе. До міста потрапляли чеченці, росіяни, абхазі, кадірівці, буряти, останніми на початку лютого 2023 р. дійшли так звані вагнерівці. 3 березня 2022 до січня 2023 рр. відбулася зміна комендантів міста від окупантів, ними були: «Бобер», «Крот», «Зенит», «Злой» [4]. Зі слів голови м. Пологи, за офіційними даними, всього у м. Пологи призупинено трудові відносини зі 113 особами, які пішли працювати на бік окупантів. Попри це м. Пологи активно протистоїть ворожим військам, у місті діють партизани, організація «Жовта стрічка» і т.п. [4]. Протягом окупації м. Пологи, з березня 2022 по січень 2023 рр. час від часу російські

військ глушать зв'язок, бо через трасу Запоріжжя-Маріуполь, яка проходить через м. Пологи окупанти часто переганяють техніку [6; 7]. Після кожної зміни технічного або особового складу окупанти проводять так звані зачистки населення [6]. Пологівський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Запорізької обласної ради з березня 2022 р. став базою зосередження всіх організацій міста, які були українськими та не працювали на росію. 3 липня 2022 р. росіяни звідти вигнали всі українські служби та зосередилися на видачі російської гуманітарної допомоги з притулку та спортивної школи, які знаходяться поруч [5]. Щодо інфраструктури та комунальних благ у м. Пологи склалася надзвичайна ситуація. З 3 до 17 березня 2022 р. населення міста переживало період захоплення міста окупаційними військами. У цей час містяни жили в підвалах без води, світла, газу та опалення, бо все було зруйновано та лагодити щось було неможливо під постійними обстрілами. 3 травня 2022 р. і до сьогодні відсутнє газопостачання, адже між Гуляйполем та Пологами проходить лінія високого тиску і вона була знищена внаслідок обстрілу росіян. Електрика та вода з'являється після припинення обстрілів міста та проведення відновлювальних робіт [7]. Пологівська районна лікарня перетворена ворожими військами з 2 квітня 2022 р. на військовий госпіталь, тому по периметру об'єкту було розвішено таблички з написами «Міни», «Стої, стрелять буду», «Машина стої мина» та виставлено охорону. Виділена лише маленька частина, де знаходилася єдина в місті аптека. До аптеки до кінця липня 2022 р. представники ДСНС привозили найнеобхідніші ліки, які люди могли придбати. Наприкінці грудня 2022 р. росіяни вивезли все обладнання лікарні, навіть матраци, подушки та хірургічне обладнання, посуд з лікарняної їдальні [4; 5]. Протягом травня 2022 – січня 2023 рр. окупантами зруйнована вся інфраструктура міста: Пологівський олійноекстракційний завод, частину залізничної дороги та станції, товариство «Гірничодобувна компанія Мінерал», «Дніпрокераміка» та багато інших промислових об'єктів [7]. Зі слів мера м. Пологи, з кінця серпня 2022 р. окупанти почали відбудовувати одну зі шкіл міста (школа номер 4), яка з жовтня 2022 р. почала працювати за російською програмою. Всього до школи в м. Пологи ходить близько 400 дітей; було набрано вчителів з м. Пологи, які перейшли на бік загарбників. Школа працює не постійно, бо місто знаходиться під обстрілами окупантських військ і

зادля провокацій росіяни інколи припиняють навчальний процес, говорячи, ніби обстріл ведуть Збройні сили України [4]. Частина вчителів, які співпрацюють з окупантами, змушують батьків віддавати дітей на навчання до російської школи, погрожуючи тим, що відберуть дітей та відправлять до притулку в Токмак чи Мелітополь [4].

Висновки. Отже, з 24 лютого 2022 р., після повномасштабного вторгнення росії до України, на території м. Пологи, одного з районних центрів Запорізької області, почалася підготовка до війни; з березня 2022 р. військові дії, адже саме через м. Пологи всі місяці війни простягається лінія фронту. Серед місцевого населення є ті, хто прагнуть й чекають на повернення до України, а є зрадники, прихильники росії. З 24 лютого 2022 р. полівці боронять рідний край та Україну: Р. Кодак, В. Поліно, Д. Арабаджи, Р. Семененко, О. Чубашев – Рекрут, Д. Єфіменко (загиблі); С. Горулько, В. Болестев, М. Болестев, В. Науменко, Є. Кирилов, І. Яланський, Р. Жеребко, О. Загорулько, В. Глух, О. Пташинський та багатьох інших Героїв

сьогодення, які продовжують захищати рідну землю у складі Збройних сил України.

Загалом, можемо виділити 4 етапи перебігу подій під час російсько-української війни у м. Пологи протягом лютого 2022 – лютого 2023 рр.: 1 етап (лютий – березень 2022 р.) – підготовчі процеси у м. Пологи до протистояння російським військам, взаємодопомога задля захисту рідного міста; 2 етап (березень-червень 2022 р.) – початок окупації у м. Пологи, російські війська проводять масштабні обстріли міста та намагаються виявити противників росії та патріотів України, волонтерів тощо; 3 етап (липень – листопад 2022 р.) – впровадження нових порядків окупантами, створення постійної військової комендатури на території м. Пологи, відкриття росіянами шкіл для місцевого населення; 4 етап (грудень 2022 – лютий 2023 рр.) – активізація бойових дій на території м. Пологи: щоденні бомбардування місцевого населення російськими військами та знищення ворожих сил, складів та угруповань окупантів Збройними силами України.

Список літератури:

1. Брехуненко В., Ковальчук В., Ковальчук М., Корнієнко В. «Братня» навала. Війни Росії проти України XII–XXI ст. Київ, 2016. 248 с.
2. Василенко В. Російсько-українська війна 2014 року: причини, перебіг та політико-правові оцінки. Український Тиждень. 2014. 23 жовтня. С. 30–37.
3. Верменич Я. Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України. Київ, 2018. 256 с.
4. Інтерв'ю С. Тоцької з мером Поліг Ю. Коноваленко. Пологи. 05.01.2023 р.
5. Інтерв'ю С. Тоцької з переселенкою Юлією з м. Пологи. 23.12.2022 р.
6. Інтерв'ю С. Тоцької з переселенкою Іриною з м. Пологи. 12.11.2022 р.
7. Інтерв'ю С. Тоцької з переселенкою Ольгою з м. Пологи. 11. 11. 2022 р.
8. Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна (за матеріалами газети «The New York Times» 2013–2017 років). Ужгород: РІК-У, 2018. 312 с.
9. Падюк Ф. «Нам всюду двери открыты, тут всё наше». Як живуть окуповані Пологи. *Українська Правда*. 2022. 13 травня.
10. Смолій В., Кульчицький С., Якубова Л. Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України. Київ, 2016. 564 с.
11. Турченко Г., Турченко Ф. Проект «Новоросія»: 1764-2014. Ювілей на крові. Запоріжжя : ЗНУ, 2014. 158 с.
12. Турченко Ф. Проект «Новоросія» і новітня російсько-українська війна. НАН України, Інститут історії України. Київ: 2015. 165 с.
13. Фельштинський Ю., Станчев М. Третя світова: Битва за Україну. Київ, 2015. 408 с.
14. Якубова Л., Головка В., Примаченко Я. Русский мир на Донбасі та в Криму. Київ, 2018. 227 с.
15. Клямкин И. Нелегальная война. Год второй. Москва, 2016. 236 с.

Totska S. RUSSIAN-UKRAINIAN WAR ON THE TERRITORY OF POLOHY (FEBRUARY 2022 – FEBRUARY 2023)

The article analyzes the events of the Russian-Ukrainian war on the territory of the town of Polohy from February 2022 to February 2023. Since February 2014, Russia has attacked the territory of Ukraine and annexed Crimea and Donbas. On February 24, 2022, a full-scale invasion of Russian troops took place on the territory of Ukraine. It was in February 2022 that preparatory processes for war began in the territory of the town of Polohy, one of the district centers of the Zaporizhzhia region, and from March 2022, military operations began. The front line of the full-scale war stretched through the town of Polohy all months. It is

important to study the manifestations of the Russian-Ukrainian war on the territory of the town of Polohy, as one of the key cities of the Zaporizhzhia region. The update consists in a thorough and immediate study of the issue of the Russian-Ukrainian war in the town of Polohy as a component of a national phenomenon, because the war increases the danger not only inside Ukraine, but outside its borders. The modern Russian-Ukrainian war became a turning point for the modern Ukraine, the nation. We create a new history, and therefore we create new selves; a modern, European state. The article examines the Russian-Ukrainian war in the town of Polohy. A timeline of events was established (February 2022 – February 2023). The stages of the war in the town of Polohy and the Heroes of the Russian-Ukrainian War were determined. Its features are determined. For the first time, an attempt was made to conduct a comprehensive study of the year of occupation during the Russian-Ukrainian war in the town of Polohy.

Key words: *Russian-Ukrainian war, russia, aggression, Polohy, Ukraine.*